

Oproep initiatiefgroep Nieuwe Sociale Praktijk (samenvatting)

Erken, benut en waardeer sociale initiatieven en hun oplossingen voor zorg en welzijn

Sociale initiatieven versterken de weerbaarheid van de samenleving. Ze creëren nieuwe, betaalbare oplossingen die voorkomen dat mensen vereenzamen, ziek worden en een beroep moeten doen op de overbelaste en dure professionele zorg. Maar veel sociale initiatiefnemers lopen vast in het huidige systeem van tijdelijke en versnipperde subsidies en donaties van gemeente, fondsen en bedrijven. Het gevolg: verspilling van geld en energie en verdwijnen van waardevolle initiatieven en kennis, juist nu we die zo hard nodig hebben.

Dat moet anders, stelt de initiatiefgroep Nieuwe Sociale Praktijk, bestaande uit sociaal ondernemers en adviseurs in het sociaal domein. Zij roepen op om nu te bouwen aan een nieuwe sociale praktijk waarin sociale initiatieven worden erkend en benut als preventieve oplossingen voor de groeiende vraag naar zorg en welzijn.

Urgentie

De coronacrisis stelt de Nederlandse samenleving zwaar op de proef. Daarbij worden de kwetsbaarste groepen het hardst geraakt. Sociale initiatieven die zich al jaren voor kwetsbare groepen inzetten, zijn daarom onmisbaar. Zij bieden betaalbare, effectieve oplossingen die voorkomen dat nog meer mensen een beroep doen op de overbelaste en dure professionele zorg.

Maar ondanks de opgebouwde expertise en aantoonbare positieve impact worden deze sociale initiatieven bedreigd in hun voortbestaan. Ze waren al kwetsbaar voor de crisis, maar de situatie is nu echt kritiek. De noodhulp die gemeenten en fondsen momenteel aan sociale ondernemers bieden, voorkomt dat initiatieven nu omvallen, maar is geen duurzame oplossing. En die is hard nodig om de structurele problemen in het sociale domein aan te kunnen pakken:

- Onhoudbare stijging van de zorgkosten (met name aan de onderkant van de samenleving);
- Sterke toename van problematische schulden;
- Gestage daling van het aantal mantelzorgers in combinatie met een stijging van aantal mensen dat mantelzorg nodig heeft;
- Grote tekorten in de jeugdzorg, ontstaan door de decentralisatie.

Systeem

Hoe komt het dat bewezen effectieve initiatieven, ondanks alle groei- en ontwikkelprogramma's, na een aantal succesvolle jaren weer verdwijnen? Volgens Deny de Jong en Suzanne Kooij van de initiatiefgroep Nieuwe Sociale Praktijk zijn de belangrijkste oorzaken van de huidige falende praktijk:

- Duurzame financiering is niet mogelijk, subsidies worden voor 1 of 2 jaar verstrekt.
- Sociale initiatieven zijn te klein (om mee te doen in aanbestedingen)
- Het sociaal domein is verkokerd, waardoor financiering is versnipperd
- Het effect van sociale initiatieven is onzichtbaar en wordt daardoor niet (h)erkend

Kortom, sociale initiatieven lopen vast in het huidige systeem. Terwijl ze als een soort R&D voor de samenleving functioneren, met hun vernieuwende oplossingen. Alleen worden ze niet zo gewaardeerd en benut, waardoor veel (sociaal) kapitaal wordt verspild.

Sociale initiatieven

- ontwikkelen nieuwe, preventieve oplossingen voor sociale vraagstukken;
- spelen in op behoeften in de praktijk (van zorg, welzijn en participatie);
- zijn gericht op kwetsbare doelgroepen, maar gaan uit van kracht in plaats van beperkingen;
- investeren in preventie en leveren rendement op in het voorkomen van (meer) problemen;
- benutten sociale overwaarde: vrijwillige inzet van tijd, middelen, expertise;
- hebben impact op (meerdere) sociale doelen (zorg, welzijn, participatie, klimaat, voeding);
- worden voor meer dan de helft van hun begroting gefinancierd door subsidies en fondsen;
- hebben meer dan 3 jaar ervaring.

Voorbeelden:

- Thuisgekookt (voorheen Thuisafgehaald) – buurtbewoners koken voor elkaar;
- Food for Good - stadstuin waar verschillende groepen samenwerken;
- Taal doet meer - taalcoaching voor anderstaligen;
- Het Danspaleis - organiseert dansavonden voor ouderen.

Oplossing

Het is tijd voor een nieuwe praktijk, waarin sociale initiatieven een gelijkwaardige speler zijn in het sociale ecosysteem dat alle betrokken instanties bij zorg en welzijn vormen. En waarin de betaalbare en preventieve oplossingen die zij ontwikkelen worden gewaardeerd en verankerd, zodat zij niet na een paar jaar weer verdwijnen. De initiatiefgroep stelt voor om sociale initiatieven te beschouwen als R&D-afdeling van het sociale domein, waarin geïnvesteerd wordt in onderzoek en ontwikkeling van preventieve oplossingen voor zorg en welzijn. Zij benoemen vier voorwaarden waar de nieuwe sociale praktijk aan moet voldoen:

1. Ontwikkelruimte (tijd en geld voor onderzoek en experimenten)
2. Duurzame financiering (integraal beleidskader met langetermijnfocus)
3. Samenwerking (binnen en tussen verschillende stakeholders)
4. Zichtbare impact (verplichte meting, onderdeel van financiering)

Oproep

In een open brief aan beslissers en financiers in zorg en welzijn doet de initiatiefgroep Nieuwe Sociale Praktijk een dringende oproep om het sociaal initiatief te erkennen, benutten en waarderen als betaalbare oplossing voor de groeiende vraag naar zorg en welzijn. En om ruimte te maken voor een nieuwe sociale praktijk waarin gemeenten, bedrijven en sociaal initiatiefnemers *samen* zorgdragen voor de aanleg en het onderhoud van een sterk sociaal vangnet. Daarnaast roept zij iedereen die dit initiatief steunt op om de oproep te ondertekenen op de website www.nieuwesocialepraktijk.nl.

Met deze oproep sluit de Nieuwe Sociale Praktijk aan bij de groeiende beweging van burgers, politici, ondernemers, onderzoekers en beleidsmakers die de crisis zien als een waarschuwing en hét moment om de samenleving duurzamer en socialer te maken.

Initiatiefgroep Nieuwe Sociale Praktijk

- wil uitputting en verspilling van sociaal initiatief tegengaan;
- bundelt ervaring en expertise in het sociaal domein vanuit verschillende perspectieven: sociaal ondernemer, fondsen, gemeenten, bedrijven, wetenschap;
- werkt samen met gelijkgestemde netwerken en organisaties, zoals KrachtNL, NLZVE, Movisie, SENL, SE LAB, Social Impact Factory, Social Power House.

Leden:

Nel Buis, Saar Francken, Marieke Hart, Deny de Jong, Suzanne Kooij, Kristel Logghe, Fiene van Loock, Hans Pijls, Olga Plokhooij en Femke Zwaal

Website:

www.nieuwesocialepraktijk.nl

Bijlagen

- Artikel van Deny de Jong en Suzanne Kooij e.a.
- Open brief met dringende oproep van initiatiefgroep Nieuwe Sociale Praktijk